

บทนำ

ซาอุดีอาระเบียคงเป็นประเทศเดียวในโลกที่มีข้อห้ามสตรีขั้บรณนัตเองได้ เหตุเพราะมีการปะทะกันระหว่างหลักจารีตกับวิถีสังคมโดยเฉพาะสตรีเพศ อีกทั้งการออกนอกเคหะสถานเพียงลำพังของผู้หญิงถือเป็นการขัดต่อประเพณีและศีลธรรมอันดีของสังคมซาอุดีอาระเบียมาแต่อดีตกาล ส้าทับด้วยอำนาจตามข้อวินิจฉัยที่ออกโดยองค์กรศาสนาสูงสุด^๑ (Council of Senior Scholars) ที่นำมาใช้เป็นฐาน กระทั่งประเด็นนี้มีการหยิบยกและนำมาทบทวนในยุคของพระราชอาธิบดีองค์ปัจจุบันคือ กษัตริย์ซัลมาน บินอับดุลอาซิส และเจ้าชายมูฮัมหมัด บินซัลมาน มกุฎราชกุมาร ในฐานะผู้รับผิดชอบการบริหารนโยบาย และเป็นผู้กำหนดทิศทางการปฏิรูประบบสังคมซาอุดีอาระเบียให้มีความเป็นสากลมากยิ่งขึ้น เน้นการปรับทัศนคติสู่ความเป็นซาอุดีอาระเบียยุคใหม่ สร้างการตระหนักรู้แก่คนในชาติว่าถึงเวลาแล้วที่ประเทศชาติต้องมีการเปลี่ยนแปลงในทุกมิติทั้งการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ตัวอย่างที่ชัดเจนที่สุดคือการยกเลิกข้อห้ามสตรีในการขั้บรณนัต และยกเลิกระบบตำรวจปราบปรามการกระทำความผิดข้อบัญญัติศาสนา ทำให้เกิดกระแสตอบรับจากคนรุ่นใหม่ที่มีให้สังคมซาอุฯ เป็นสังคมแห่งความเท่าเทียม และถือเป็นการสร้างภาพลักษณ์ใหม่ให้เป็นที่รับรู้อย่างกว้างขวางในสังคมโลกว่าทางการซาอุดีอาระเบียได้ประกาศยกเลิกข้อห้ามสตรีขั้บรณนัต แต่การอนุญาตดังกล่าวต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขและข้อจำกัดตามที่กฎหมายกำหนด ทั้งนี้ เจตนารมณ์ของการยกเลิกข้อห้ามดังกล่าวอยู่บนพื้นฐานความเท่าเทียมทางเพศและยึดโยงกับหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

เชคอับดุลอาซิส บินบาซ ได้วินิจฉัยข้อปัญหาในประเด็นดังกล่าวจนกลายเป็นที่รับรู้อย่างแพร่หลายในชื่อแถลงการณ์ ๑๔๑๑ (๑๙๙๐) ที่กำหนดข้อบัญญัติตามถ้อยความต่อไปนี้

“ห้ามมิให้สตรีขั้บรณนัต และให้กำหนดบทลงโทษสำหรับสตรีผู้ไม่ปฏิบัติตามข้อห้ามนี้”

* นักวิเทศสัมพันธ์ชำนาญการพิเศษ สำนักภาษาต่างประเทศ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

^๑ Council of Senior Scholars เป็นองค์กรศาสนาสูงสุดในซาอุดีอาระเบีย เป็นองค์กรภาครัฐ ก่อตั้งขึ้นในปี ๑๙๗๑ ตามพระราชกฤษฎีกาให้ก่อตั้งสถานกวีวิชาการขึ้นมาคณะหนึ่ง ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญสาขานิติศาสตร์อิสลาม โดยความเห็นชอบของกษัตริย์ และให้มีวาระการประชุมของสภานี้เป็นการประชุมสมัยสามัญปีละ ๑ ครั้ง หรือให้มีการประชุมสมัยวิสามัญเพื่อพิจารณาเรื่องจำเป็นยอมกระทำได้ โดยการบริหารองค์กรเป็นอำนาจหน้าที่ของผู้อำนวยการสภานักวิชาการศาสนา เพื่อการวิจัยและการวินิจฉัยปัญหา มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้ ๑. นำเสนอความเห็นที่เสนอโดยผู้ปกครองบนพื้นฐานของการวิจัยและรวบรวมความเห็นที่อ้างอิงตามหลักซารีอะห์ และ ๒. จัดทำข้อบังคับหรือหลักเกณฑ์เกี่ยวกับประเด็นของศาสนา เพื่อสนับสนุนการให้ความเห็นชอบข้อกฎหมาย ซึ่งผู้ปกครองจะนำข้อบังคับทั้งหมดไปพิจารณาประกอบความเห็นในการออกกฎหมาย ทั้งนี้ ต้องอยู่บนพื้นฐานของงานวิจัยและงานวิชาการที่สมบูรณ์

สาเหตุของปัญหา

หากพิจารณารากเหง้าของปัญหาพบว่า มี ๒ มิติที่เกี่ยวข้องกัน ได้แก่ ๑) มิติศาสนาอันเคร่งครัด และ ๒) มิติเชิงวิถีสังคม ด้วยสังคมชาวอาหรับในอดีต มักยึดกรอบประเพณีและวัฒนธรรมครอบครัว ซึ่งผู้ปกครองจะแสดงความห่วงใยผู้อยู่ภายใต้ปกครอง โดยผู้ปกครองจะคอยกำกับดูแลสตรีในปกครองระหว่างการเดินทาง ออกนอกเคหสถาน และทั้งสองเรื่องนี้เป็นสิ่งที่เกี่ยวพันกันแบบแยกกันไม่ออก ดังนั้น เมื่อพิจารณาข้อวินิจฉัย ตามหลักศาสนาพบว่า การห้ามสตรีขับรถยนต์ในสังคมซาอุดีอาระเบียมีที่มาจากข้อวินิจฉัยและอำนาจการให้ ความเห็นชอบตามมติของสภานักวิชาการสูงสุด ที่มีเหล่าบรรดานักวิชาการศาสนาผู้มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับ ในสังคมซาอุดีอาระเบียขณะนั้นนำโดยเชคอับดุลอาซิส บินบาช ทั้งนี้ ข้อวินิจฉัยดังกล่าวเป็นที่รับรู้อย่างแพร่หลาย ในชื่อ แดลงการณ ๑๔๑๑ (๑๙๙๐) ที่กำหนดข้อบัญญัติตามถ้อยความต่อไปนี้

“

ห้ามมิให้สตรีขับรถยนต์ และให้กำหนดบทลงโทษสำหรับสตรีผู้ไม่ปฏิบัติตามข้อห้ามนี้”

และในช่วงเวลาต่อมาองค์การดังกล่าวได้ออกข้อวินิจฉัยอีกมากมายหลายวาระ ซึ่งเป็นการ อธิบายถึงหลักการและเหตุผล โดยมีสาระสำคัญมุ่งเน้นการห้ามสตรีมิให้ขับรถยนต์ด้วยตนเอง โดยมีเหตุผลสำคัญคือเกรงว่าจะมีการปะปนกันระหว่างชาย-หญิง และเป็นช่องว่างให้เกิดพฤติกรรม สุ่มเสี่ยงนำสู่การละเมิดศีลธรรมอันดีของสังคมและสถาบันครอบครัว

เพื่อให้เกิดความเข้าใจในเรื่องดังกล่าว ผู้เขียนขออธิบายถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตลอดช่วงเวลาที่ผ่านมา เพื่อสะท้อนให้เห็นพัฒนาการการเรียกร้องสิทธิการขับรถยนต์ของสตรีชาวซาอุดีอาระเบีย ปรากฏตามตาราง ต่อไปนี้

ปี	ลำดับเหตุการณ์
๑๙๙๐	สภานักวิชาการศาสนาซึ่งเป็นองค์กรศาสนาสูงสุดแห่งราชอาณาจักรซาอุดีอาระเบียได้ออก คำวินิจฉัยระบุว่า “ให้ถือการขับรถของสตรีเป็นเรื่องที่ขัดต่อหลักศาสนบัญญัติ หรือ ชารีอะห์” ซึ่งขณะนั้นมีกลุ่มสตรีออกมารวมตัวเรียกร้องทางการเมือง เพื่ออนุญาตให้ผู้หญิงขับรถยนต์ได้ จนนำไปสู่ การเผชิญหน้ากันระหว่างเจ้าหน้าที่และกลุ่มผู้ชุมนุม กระทั่งจบด้วยการควบคุมตัวกลุ่มผู้ชุมนุม เพื่อปรับทัศนคติ
๒๐๐๐	ประเด็นการขับรถยนต์ของสตรีในซาอูฯ มีการหยิบยกขึ้นมาอีกครั้ง โดยเฉพาะหลังจากที่ สตรีชาวซาอูฯ ได้รับสิทธิให้ยื่นขอมีบัตรประจำตัวประชาชนได้ตามกฎหมายและมีผลใช้บังคับใน ปี ๑๙๙๙ ดูเหมือนว่าทางการเริ่มให้ความสำคัญกับเสียงเรียกร้องมากขึ้น จนมีการนำเรื่องดังกล่าว เข้าสู่วาระการพิจารณาของสภาที่ปรึกษา และมีการอภิปรายอย่างกว้างขวางในประเด็นนี้ ^๒ ทั้งนี้ การออกบัตรประชาชนให้กับสตรีมิได้หมายความว่าอนุญาตให้ขับรถยนต์ เนื่องจาก เป็นคนละเรื่องกัน และถือว่าเรื่องนี้คงอยู่ในกรอบของข้อวินิจฉัยที่เคยกำหนดไว้ตามหลักชารีอะห์

^๒ ประเด็นการมีบัตรประจำตัวในระยเริ่มแรกเป็นเพียงการบรรจุชื่อสกุลของผู้หญิงในบัตรประจำตัวประชาชนของผู้ถือบัตร ได้แก่ สามี หรือ บิดาโดยการสืบสันดาน

ปี	ลำดับเหตุการณ์
พฤษภาคม ๒๐๐๕	เจ้าชาย นายิฟ บิน อับดุลอาซิส รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในขณะนั้นออกมาให้ความเห็นโดยระบุว่า “การอนุญาตให้สตรีขับขีรถยนต์ด้วยตนเอง ถือเป็นเรื่องของวิถีการใช้ชีวิตของคนในสังคม และให้สังคมเป็นผู้กำหนด”
ธันวาคม ๒๐๐๕	<ul style="list-style-type: none"> ● เจ้าชายสุลต่าน บินอับดุลอาซิส มกุฎราชกุมารในขณะนั้น เริ่มเปิดทางชี้ช่องให้เห็นแนวทางการประนีประนอมมากขึ้นโดยกล่าวว่า “เป็นไปได้ที่จะมีนโยบายให้สตรีขับขีรถยนต์ได้แต่ต้องค่อยเป็นค่อยไปแบบมีเงื่อนไข กล่าวคือ ต้องมีผู้ปกครองนั่งโดยสารไปด้วยขณะขับขี่” ● มีการสำรวจความคิดเห็นจากประชากรตัวอย่างเฉพาะในกรุงริยาด เมืองหลวงซาอุดีอาระเบีย ผลการสำรวจพบว่า ร้อยละ ๖๐ เห็นด้วยและสนับสนุนให้ยกเลิกข้อห้ามสตรีขับรถยนต์ และอีกร้อยละ ๔๐ คัดค้านไม่เห็นด้วย เนื่องจากมองว่าเป็นเพียงความเห็นเชิงสังคม ขณะที่มติข้อวินิจฉัยตามหลักศาสนาห้ามการกระทำดังกล่าว ● ประเด็นนี้ได้มีการหยิบยกขึ้นมาอีกครั้งในมิติทางศาสนา หลังจากมีคำวินิจฉัยส่วนตัวที่ออกโดยเชค กอยซ์ อัลมุบาร็อก หนึ่งในคณะกรรมการองค์กรศาสนาสูงสุด โดยระบุว่า “การขับรถยนต์ของสตรีไม่จำเป็นต้องห้ามโดยนัยของความเป็นผู้หญิงแต่ประการใด และยังอธิบายเพิ่มเติมว่า ความเห็นและคำพูดของข้าพเจ้าไม่ใช่เรื่องใหม่ เพราะกว่า ๒๐ ปีที่ผ่านมาข้าพเจ้าได้แสดงเจตนาและร่วมหารือกับบรรดานักวิชาการศาสนาทุกกลุ่ม และเรียกร้องให้ผู้รู้เหล่านี้อธิบายให้ความกระจ่างกับสาธารณชนว่าการขับรถยนต์ของสตรีไม่ใช่สิ่งต้องห้ามด้วยนัยของความเป็นสตรีเพศแต่ประการใด
ธันวาคม ๒๐๑๐	<ul style="list-style-type: none"> ● เชคอะห์หมัด บินกอเซ็ม อัลฆอมิดีย์ ผู้อำนวยการองค์การทำดีและปราบปรามการกระทำผิดต่อข้อบัญญัติศาสนา ประจำนครมักกะห์^๓ ได้ออกแถลงการณ์อนุญาตให้สตรีขับรถยนต์ได้ ● ประเด็นนี้กลายเป็นกระแสวิพากษ์วิจารณ์อย่างกว้างขวางจากนักการศึกษาสายอนุรักษ์นิยม เนื่องจากแถลงการณ์ดังกล่าวข้างต้นจะทำให้สังคมซาอุฯ เข้าสูยุคมืด และจะดึงสังคมซาอุฯ ติดกับดักแห่งความวุ่นวาย การออกแถลงการณ์ดังกล่าวถือเป็นการลุแก่อำนาจ ถือเป็น การล้ำเส้นต่อข้อวินิจฉัยขององค์กรศาสนาสูงสุด
๒๐๑๑	บรรดาสตรีชาวซาอุฯ ต่างหันมาแสดงออกด้วยการเรียกร้องสิทธิการขับรถยนต์ในรูปแบบการบันทึกวิดีโอและปล่อยเผยแพร่ผ่านช่องทาง YouTube เพื่อแสดงให้เห็นว่าสตรีสามารถขับรถยนต์เองได้ จนพฤติกรรมดังกล่าวเกิดขึ้นบ่อยครั้ง มีตัวอย่างที่กลายเป็นกระแสสังคมโดยเฉพาะกรณีของนางสาววาญีฮะห์ อัลฮุวัยดร์ ซึ่งได้บันทึกภาพการขับรถยนต์ของตัวเองเผยแพร่ลงใน YouTube ซึ่งเหตุการณ์นี้เป็นช่วงเวลาที่พอเหมาะกับการขับรถยนต์ของสตรีสากล มีเจตนาเพื่อแสดงท่าทีต่อต้านและท้าทายอำนาจรัฐอย่างเปิดเผย

^๓ นครมักกะห์ เป็นดินแดนศักดิ์สิทธิ์ และเป็นที่ตั้งของวิหารกะบะห์ ซึ่งประชาคมมุสลิมทั่วโลกต่างเดินทางไปทางทิศนี้ขณะดำรงการละหมาด และผู้แสวงบุญทุกคนต้องเดินทางไปประกอบพิธีฮัจญ์ ณ สถานที่แห่งนี้ หากมีความสามารถทั้งด้านปัจจัยและสุขภาพ ๑ ครั้งในชีวิต เพื่อให้องค์ประกอบความเป็นมุสลิมสมบูรณ์

ต่อมาหลังเกิดกระแสปฏิวัติภาคประชาชนในภูมิภาคโลกอาหรับจนแพร่กระจายไปทั่ว ซึ่งต่อมาเรียกปรากฏการณ์นี้ว่า อาหรับสปริงส์ (Arab Spring) ทำให้หลายประเทศมีการโหมกระแสดังกล่าวแบบโดมิโน (Domino) ไม่เว้นแม้แต่ประเทศมั่งคั่งอย่างซาอุดีอาระเบีย เนื่องจากการเรียกร้องภาคประชาชนกลายเป็นตัวแปรสำคัญที่ทำให้ภาคประชาชนคาดหวังให้ผู้ปกครองหันมาสนใจ และมีเป้าหมายเพื่อปฏิรูปประเทศในทุกมิติ ทั้งการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ยิ่งประเด็นการขับรถยนต์ที่เกิดกระแสเรียกร้องในบริบทของสิทธิสตรีในซาอุดีอาระเบียเป็นเรื่องที่ภาคประชาชนทุกฝ่ายให้ความสำคัญ ทำให้มีกลุ่มสตรีชาวซาอุดีอาระเบียออกมาเรียกร้องอย่างกว้างขวาง เพื่อให้รัฐบาลพิจารณายกเลิกข้อห้ามการขับรถยนต์ของสตรี โดยกลุ่มผู้ชุมนุมได้กำหนดให้วันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๐๑๑ เป็นวันรวมพล เพื่อการรณรงค์ร่วมกันภายใต้สัญลักษณ์ “ฉันจะขับรถยนต์ด้วยตัวเอง” โดยในช่วงเวลานี้มีสื่อตะวันตกหลายสำนักเข้าไปทำข่าวและเป็นกระบอกเสียงกระจายไปทั่วโลก เช่น หนังสือพิมพ์ The Independent ของอังกฤษ ตีข่าวดังกล่าวโดยระบุว่า “บรรดาสตรีชาวซาอุดีอาระเบีย ได้ออกมารวมรณรงค์ในแคมเปญดังกล่าว และให้ทุกคนขับรถยนต์ส่วนตัวออกมาวิ่งบนท้องถนนโดยไม่เกรงกลัวต่อความผิดหรือการลงโทษ มุ่งหวังทำลายข้อห้ามทั้งหมดที่ออกโดยรัฐบาล ซึ่งนักข่าวจากสำนักข่าวนี้ได้ร่วมนั่งไปกับนางมาฮา อัลเกาะห์ฎอนีย์ ที่ได้ขับรถยนต์ของตัวเองพร้อมสามี และนักข่าวร่วมโดยสารไปด้วย โดยรถยนต์คันนี้ออกวิ่งบนถนนสายหลักในกรุงริยาด

ขณะที่สำนักข่าว Financial Times เผยแพร่เนื้อข่าวระบุว่า “ระหว่างช่วงการรณรงค์เรียกร้องดังกล่าว ปรากฏว่ามีสตรีชาวซาอุดีอาระเบีย จำนวน ๒๙ คนเป็นอย่างน้อย ขับรถยนต์ส่วนตัวออกมาบนท้องถนนในวันศุกร์ และได้นำภาพที่บันทึกไว้เผยแพร่ในช่องทางออนไลน์ และเนื้อข่าวระบุเพิ่มเติมอีกว่ามีสตรีหนึ่งรายถูกทางการจับตัวไป และต่อมาทราบว่าบุคคลดังกล่าวชื่อ นางมาฮา อัลเกาะห์ฎอนีย์ ซึ่งนำรถยนต์ส่วนตัวเข้าร่วมในการรณรงค์ดังกล่าวใช้เวลาราว ๓๕ นาที ก่อนถูกรวบตัวในที่สุด

ดังนั้น หากพิจารณาช่วงเวลาของการออกมาเรียกร้องและรณรงค์สิทธิการขับรถยนต์ของสตรีชาวซาอุดีอาระเบีย พบว่า ปรากฏการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นครั้งแรกในปี ๑๙๙๐ และครั้งที่ ๒ ในปี ๒๐๑๑ จนกระทั่งในปี ๒๐๑๓ ถือเป็นการรวมตัวกันของเหล่าวัยรุ่นและนับเป็นการออกมารณรงค์บนท้องถนนครั้งที่ ๓ อาจกล่าวได้ว่าการรวมตัวครั้งนี้เป็นครั้งใหญ่ที่สุดเท่าที่เคยมีมา เนื่องจากมีบรรดาเยาวชนทั้งชายหญิงเข้าร่วมมากถึง ๖,๐๐๐ คน และกลุ่มผู้ชุมนุมได้ลงลายมือชื่อในแถลงการณ์ภายใต้หัวข้อ “การขับรถยนต์ของสตรีคือทางเลือกไม่ใช่การบังคับ” ด้วยเหตุนี้รัฐบาลซาอุดีอาระเบีย ควรเร่งดำเนินการเพื่ออำนวยความสะดวกแก่สตรีผู้ประสงค์จะมีใบอนุญาตขับรถยนต์อย่างถูกต้องตามกฎหมาย และหาแนวทางที่เหมาะสมเกี่ยวกับการสอบใบอนุญาตขับขี่ เพื่อสนองตอบความต้องการและสิทธิพื้นฐานของพลเมือง ไม่มีเหตุผลใดที่รัฐจะอ้างความชอบธรรมเพื่อห้ามสตรีขับรถยนต์ และกลุ่มผู้ชุมนุมได้นัดวันรวมตัวกันเพื่อขับรถยนต์บนท้องถนน พร้อมบันทึกภาพและเผยแพร่ในสื่อสังคมออนไลน์ต่อไป กระทั่งต่อมาไม่นานสมาชิกสภาที่ปรึกษาที่เป็นสตรี ๓ ท่าน ได้เสนอญัตติเพื่อขออภิปรายในสภาที่ปรึกษาซาอุดีอาระเบีย โดยนำผลการศึกษาเสนอต่อที่ประชุมฯ เพื่อขอเสียงลงมติเห็นชอบให้มีกฎหมายอนุญาตให้สตรีสามารถขับรถยนต์ได้ โดยสาระสำคัญในรายงานการศึกษาระบุว่า “การห้ามสตรีมิให้ขับรถยนต์เป็นการสร้างปัญหาและอุปสรรคอย่างยิ่งต่อวิถีการใช้ชีวิตและการทำงาน

การดูแลครอบครัว อีกทั้งเป็นการสร้างภาระค่าใช้จ่ายเนื่องจากมีความจำเป็นต้องจ้างพนักงานขับรถประจำ และถือเป็นการเพิ่มรายจ่ายของครอบครัว”

ด้วยเสียงสะท้อนดังกล่าวส่งผลให้สังคมชาวฯ หันมาให้ความสนใจในเรื่องนี้ จนระยะหลัง ๆ มีกระแสเรียกร้องเกิดขึ้นมากมาย หลากหลายวิธี ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการแสดงความคิดเห็นในสื่อสังคมออนไลน์อย่างกว้างขวาง

Follow us **تابعونا**

المدينة

صوتك قلمنا تأسست عام ١٩٦٦ هـ

10 / 10

1439 هـ

استند على رأي أغلبية « كبار العلماء » بالإباحة

قرار للتاريخ: الملك سلمان يأمر بقيادة المرأة للسيارة

الدولة حارسة القيم الشرعية وفي قائمة أولوياتها ولن تتوانى في الحفاظ على أمن المجتمع وسلامته

لجنة من الداخلية والمالية والعمل والتنمية الاجتماعية تبدأ الترتيبات وفقا للضوابط الشرعية والنظامية

السماح على رأي أغلبية أعضاء هيئة كبار العلماء الذين يرون أن الحكم الشرعي في ذلك هو من حيث الأصل الإباحة، وأن مبررات من تحفظ عليه تنصب على اعتبارات تتعلق بسد الذرائع المحتملة التي لا تصل لبطلان ولا ظلمة فمن وجاء في الأمر الساسي الوجه إلى صاحب السمو الملكي وزير الداخلية بتسليم الأمر إلى ما يترتب من مخاطر من عدم السماح للمرأة بقيادة السيارة، والإيجابيات المتوخاة من السماح لها بذلك مع مراعاة تطبيق الضوابط الشرعية اللازمة والتدابير بها، كما جاء في الأمر الساسي أنه «ولكون الدولة هي -يعنون الله- حارسة القيم الشرعية لأنها تعتبر المحافظة عليها ورعايتها في قائمة أولوياتها سواء في هذا الأمر أو غيره، ولن تتوانى في اتخاذ كل ما من شأنه الحفاظ على أمن المجتمع وسلامته»

وتضمن الأمر الساسي كذلك أن تشكل لجنة على مستوى عال من وزارات: الداخلية والمالية والعمل والتنمية الاجتماعية) لدراسة الترتيبات اللازمة لإنجاح تلك، وعلى اللجنة الترفع بتوصياتها خلال ثلاثين يوما من تاريخه، ويكون التنفيذ -إن شاء الله- اعتباراً من ١٠ / ١٠ / ١٤٣٩ هـ. ووفق الضوابط الشرعية والنظامية المعمدة.

06-05-04

จนในที่สุดเมื่อวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๐๑๗ กษัตริย์ซัลมาน บินอับดุลอาซิส มีพระราชโองการอนุญาตให้สตรีชาวซาอุดีอาระเบียมีสิทธิเสรีภาพในการขับรถยนต์เท่าเทียมกับผู้ชาย โดยอธิบายเหตุผลความจำเป็นไว้ท้ายถ้อยความระบุว่า “ในการนี้เกิดผลกระทบมากมายกรณีการห้ามสตรีขับรถยนต์ ขณะที่การให้สิทธิและอนุญาตดังกล่าว ถือเป็นการตอบสนองความต้องการของคนในชาติ ทั้งนี้ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขและกฎระเบียบ รวมถึงข้อจำกัดตามที่กฎหมายกำหนดไว้อย่างเคร่งครัด ทั้งนี้ อาศัยความเห็นโดยสถานักวิชาการศาสนาเสียงข้างมาก เห็นพ้องกันว่าไม่มีที่มาจากแหล่งอ้างอิงตามหลักศาสนาที่บัญญัติข้อห้ามสตรีขับรถยนต์ ต่อกรณีนี้ให้ถือเป็นที่อนุมัติด้วยหลักแห่งซารีอะห์ ครอบคลุมหลักการแห่งกฎหมาย กฏ ระเบียบวิธี เพื่อบังคับใช้อย่างเคร่งครัด เมื่อพิจารณาตามความเห็นของนักวิชาการศาสนาที่เน้นให้รัฐมุ่งรักษาค่านิยมแห่งกรอบจารีตในเรื่องของสตรีที่รัฐควรให้ความสำคัญเป็นลำดับแรก ๆ ไม่จำกัดเฉพาะเรื่องนี้หรือเรื่องอื่นใด และรัฐไม่ควรละเลยหรือปล่อยผ่านการบังคับใช้เรื่องใด ๆ ที่เป็นเรื่องความสงบเรียบร้อย และความมั่นคงของคนในสังคม พร้อมกันนี้ให้ตั้งคณะกรรมการขึ้นมาคณะหนึ่งที่มีตำแหน่งระดับเจ้าหน้าที่ระดับสูงหรือผู้แทนจากกระทรวงต่าง ๆ ประกอบด้วยกระทรวงมหาดไทย กระทรวงการคลัง กระทรวงแรงงาน และกระทรวงพัฒนาสังคม โดยให้มีหน้าที่ศึกษาลำดับความจำเป็นในการออกกฎหมาย หรือระเบียบที่เกี่ยวข้อง โดยให้ยกร่างและเสนอรายงานการศึกษาภายใน ๓๐ วัน โดยให้มีผลใช้บังคับในวันที่ ๑๐/๑๐/๑๔๓๙ ตรงกับวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๐๑๘ ”

บรรดานักวิชาการศาสนาออกมาแสดงความเห็นสนับสนุนรัฐบาล

صحيفة الإلكترونية السعودية

هكذا علق علماء ودعاة السعودية على السماح للمرأة بقيادة السيارة

هيئة كبار العلماء: قيادة المرأة للسيارة من حيث الأصل الإباحة شرعاً

www.almowaten.net

@almowatenet | almowaten
 almowaten1 | almowaten

หลังมีพระราชโองการของกษัตริย์ซัลมาน บินอับดุลอาซิซประกาศออกมา มีบรรดานักวิชาการศาสนา^๔ ออกมาประสานเสียงสนับสนุนนโยบายของรัฐบาลโดยระบุว่า เกี่ยวกับเรื่องนี้มีประเด็นการพิจารณาข้อห้ามที่เคยวินิจฉัยไว้ในอดีต ซึ่งเมื่อพิจารณาเหตุผลและหลักฐานประกอบตามหลักชารีอะห์ย่อมพบว่า การห้ามในอดีตขององค์กรศาสนาสูงสุดเป็นข้อวินิจฉัยที่ออกมาในลักษณะที่เป็นการป้องปราม เพื่อมิให้เกิดความเสียหายหรือเพื่อปิดกั้นเหตุแห่งการเกิดมลทินต่อสตรีชาวซาอุฯ หากการแก้ไขเปลี่ยนแปลงสังคมมองที่ผลประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก และรัฐมีหลักประกันความปลอดภัยของสตรีที่ขับรถยนต์เอง ย่อมเป็นที่อนุมัติ ไม่ใช่เรื่องต้องห้ามแต่ประการใด ทั้งยังเป็นการสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ๒๐๓๐ ที่รัฐบาลซาอุฯ มุ่งเป้าไปที่การจ้างแรงงานสตรีและเปิดพื้นที่แหล่งงานให้กับสตรีอย่างเสรีในอนาคต ดังนั้น เมื่อสถานการณ์เปลี่ยนไปในลักษณะเช่นนี้ ย่อมส่งผลให้เกิดกระแสการตอบรับอย่างกว้างขวาง แม้จะมีกลุ่มนักวิชาการสายอนุรักษนิยมแสดงความเห็นต่างดังนั้น เพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยในประเทศ ทางการศึกษาฯ จึงออกมาตราการห้ามมิให้นักวิชาการศาสนาออกมาแสดงความคิดเห็นหรือยุยงปลุกปั่นกระแสสังคมเพื่อต่อต้านแนวคิดปฏิรูปเช่นว่านี้ พร้อมกำชับห้ามมิให้ผู้ใดอ้างถึงมติศาสนาเพื่อมุ่งหวังทำลายภาพลักษณ์ของรัฐบาล หรือต่อต้านรัฐบาลในประเด็นนี้อย่างเด็ดขาด โดยเฉพาะการใช้เวทีของผู้นำศาสนาในช่วงการบรรยายคุตบะห์^๕ ซึ่งถือเป็นหลักปฏิบัติและเป็นส่วนหนึ่งของการละหมาดวันศุกร์จนอาจนำไปสู่ความวุ่นวายในสังคมได้

^๔ เซออับดุลละห์ อัลมูนี , เซออาอิฎ อัลก็อรนี, เซอมุฮัมมัด อัลอีซา,เซออับดุลลาติฟ อาลเซค, เซคคอและห์ อัลมาฆอมีซี, เซคคอดี อัลมุลลี, เซคซาอีด บินมุสฟิร, เซคซาอูด อัลซูเรม. เซออับดุลมุห์ซิน อัลตุรกี, เซคสุลัยมาน อาบาอัลคอยล์, เซออับดุลละห์ อัลมฏลิก เป็นต้น

^๕ คุตบะห์ หมายถึง การบรรยายหลักธรรมคำสอนในช่วงการละหมาดวันศุกร์ (ละหมาดใหญ่ประจำสัปดาห์) โดยหลักการนี้เป็นส่วนหนึ่งของพิธีการละหมาดที่ต้องถือปฏิบัติกันในทุกมัสยิด โดยผู้นำศาสนาจะทำหน้าที่บรรยายคำสอนประจำสัปดาห์ เน้นการตักเตือนกัน โดยมากหัวข้อบรรยายจะขึ้นอยู่กับสถานการณ์ และเหตุการณ์ที่สอดคล้องกับชุมชน เพื่อให้ผู้มาร่วมการละหมาดนำคำสอนเหล่านี้ไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน

บทสรุป

นับเป็นเหตุการณ์ครั้งประวัติศาสตร์ที่ประชาคมโลกต่างออกมาชื่นชมประเทศที่มีอาระยะและความเคร่งครัดจารีตอย่างซาอุดีอาระเบียที่ปรับเปลี่ยนแนวคิด กรณีการห้ามสตรีมิให้ขับรถยนต์ด้วยตนเอง จนซาอุดีอาระเบียกลายเป็นประเทศเดียวในโลกที่ไม่อนุญาตให้สตรีขับรถยนต์ ด้วยเหตุผลสำคัญหลายประการ ทั้งมิติขององค์การศาสนาสูงสุดที่ยึดหลักพิจารณาตามข้อวินิจฉัยศาสนาหรือเรียกว่าหลักชารีอะห์ และการขับรถยนต์ของสตรีอาจกระทบต่อศีลธรรมอันดีงามของสังคมชาวซาอุฯ ที่ถือปฏิบัติกันมาอย่างยาวนาน

กระทั่งมาถึงยุคของกษัตริย์ซัลมาน บินอับดุลอาซิส พระราชาธิบดีองค์ปัจจุบัน ได้ออกพระราชโองการประกาศให้สิทธิสตรีเท่าเทียมกับบุรุษในเรื่องการขับรถยนต์ โดยพิจารณาถึงผลประโยชน์ของประเทศชาติและตอบสนองความต้องการของประชาชน และความสงบเรียบร้อยในประเทศ ส่งผลให้รัฐบาลซาอุดีอาระเบียกำหนดให้วันที่ ๑๐ เดือน ๑๐ (เดือน ๑๐ ของอาหรับตรงกับเดือนมิถุนายน ปี ๒๐๑๘) เป็นวันที่สตรีชาวซาอุดีอาระเบียจะได้สิทธิขับรถยนต์ได้ด้วยตนเอง

ปรากฏการณ์ดังกล่าวถือเป็นก้าวอย่างสำคัญของสังคมซาอุดีอาระเบียที่ห้วงยกระดับสังคมและสร้างความเท่าเทียมระหว่างชาย-หญิง แต่กว่าจะมาถึงวันนี้เป็นระยะเวลาที่นานกว่าทศวรรษที่สะท้อนให้เห็นว่ามีหลายเหตุการณ์ต่างกรรมต่างวาระ นับเป็นกระแสเรียกร้องสิทธิการขับรถยนต์ของผู้หญิง จนกลายเป็นการรวมตัวกันเพื่อการรณรงค์ส่งเสริมให้ผู้หญิงชาวซาอุดีอาระเบียออกมาเรียกร้องสิทธิของตน ซึ่งเห็นชัดในระยะหลัง ๆ ที่บรรดาเยาวชนทั้งชาย-หญิงต่างแสดงข้อเรียกร้องชัดเจนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ด้วยการแสดงพฤติกรรมต่อต้านอำนาจรัฐและสะท้อนเจตนาเพื่อให้รัฐยกเลิกข้อห้ามการขับรถยนต์ของสตรี เพราะมองว่าเป็นการลิดรอนสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐาน

อย่างไรก็ตาม บทสรุปในเรื่องนี้กลับเข้าสู่โหมดของการผ่อนคลายนกฎเหล็กตามข้อวินิจฉัยศาสนาที่ออกโดยองค์การศาสนาสูงสุดฉันทใด จึงจำต้องแก้ด้วยนักวิชาการศาสนาโดยสภาองค์การศาสนาสูงสุดฉันทนั้น เมื่อมีพระราชโองการประกาศให้สิทธิกับสตรีสามารถขับรถยนต์ด้วยตนเองได้เพื่อให้เกิดความเท่าเทียมกับบุรุษ กอปรกับความเห็นและมติของนักวิชาการศาสนาส่วนใหญ่เห็นพ้องและสนับสนุนในเรื่องนี้ ด้วยการมองที่ผลประโยชน์ของประชาชนเป็นสำคัญ ทำให้ข้อห้ามในอดีตตกไป และให้เรื่องนี้เป็นที่อนุมัติตามหลักชารีอะห์ แต่ห้อยท้ายว่า “รัฐต้องกำหนดหลักเกณฑ์และระเบียบที่เกี่ยวข้องเพื่อประกันความปลอดภัยและความเสี่ยงที่อาจเกิดกับสตรีชาวซาอุฯ และเพื่อให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ๒๐๓๐ ในการปฏิรูประบบเศรษฐกิจของประเทศ และการเพิ่มแหล่งงานให้กับสตรีสามารถเข้าถึงแหล่งงานได้อย่างเสรีอีกประการหนึ่งด้วย”

บรรณานุกรม

- <https://www.ssa.gov.sa/%D9%87%D9%8A%D8%A6%D8%A9-%D9%83%D8%A8%D8%A7%D8%B1-%D8%A7%D9%84%D8%B9%D9%84%D9%85%D8%A7%D8%A1/>
- <https://www.bbc.com/arabic/inthepress-44594535>
- <https://www.aljazeera.net/encyclopedia/events/2017/9/27/%D9%82%D9%8A%D8%A7%D8%AF%D8%A9-%D8%A7%D9%84%D9%85%D8%B1%D8%A3%D8%A9-%D9%84%D9%84%D8%B3%D9%8A%D8%A7%D8%B1%D8%A9-%D8%A8%D8%A7%D9%84%D8%B3%D8%B9%D9%88%D8%AF%D9%8A%D8%A9-%D9%85%D8%AD%D8%B7%D8%A7%D8%AA-%D9%88%D8%AA%D8%B7%D9%88%D8%B1%D8%A7%D8%AA>
- <https://www.alarabiya.net/ar/saudi-today/2017/09/27/%D9%81%D9%8A-%D9%87%D8%B0%D8%A7-%D8%A7%D9%84%D8%AA%D8%A7%D8%B1%D9%8A%D8%AE-%D8%B3%D8%AA%D9%82%D9%88%D8%AF-%D8%A7%D9%84%D9%85%D8%B1%D8%A3%D8%A9-%D8%A7%D9%84%D8%B3%D8%B9%D9%88%D8%AF%D9%8A%D8%A9-%D8%A7%D9%84%D8%B3%D9%8A%D8%A7%D8%B1%D8%A9.html>
- <https://www.aljazeera.net/news/reportsandinterviews/2017/9/27/%D9%82%D9%8A%D8%A7%D8%AF%D8%A9-%D8%A7%D9%84%D9%85%D8%B1%D8%A3%D8%A9-%D9%84%D9%84%D8%B3%D9%8A%D8%A7%D8%B1%D8%A7%D8%AA-%D8%A8%D8%A7%D9%84%D8%B3%D8%B9%D9%88%D8%AF%D9%8A%D8%A9-%D8%AD%D9%8A%D9%86-%D9%8A%D8%B5%D8%A8%D8%AD-%D8%A7%D9%84%D8%AD%D8%B1%D8%A7%D9%85-%D8%AD%D9%84%D8%A7%D9%84%D8%A7>